

DE ALGEMEENE ARBEIDERS-BOND
(REVOLUTIONAIRE BEDRIJFSORGANISATIES)
UITGAVE VAN DE „ALLGEMEINE ARBEITER-UNION“

VERTAALD DOOR

H. GORTER

AMSTERDAM — 1921

UITGAVE DER KOMMUNISTISCHE ARBEIDERS-PARTIJ (K. A. P.)
IN NEDERLAND

DE ALGEMEENE ARBEIDERS-BOND

(REVOLUTIONAIRE BEDRIJFSORGANISATIES)

UITGAVE VAN DE „ALLGEMEINE ARBEITER-UNION“

VERTAALD DOOR

H. GORTER

AMSTERDAM — 1921

UITGAVE DER KOMMUNISTISCHE ARBEIDERS-PARTIJ (K. A. P.)
IN NEDERLAND

De algemeene Arbeiders-Bond
(REVOLUTIONAIRE BEDRIJFSORGANISATIES)
Uitgave van de „Allgemeine Arbeiter-Union”.

VERTAALD DOOR

H. GORTER 1).

I.

WERELDKRISIS VAN HET KAPITAAL EN WERELDREVOLUTIE.

- Met den wereldoorlog en de hem volgende ontzettende weëen *eener enorme krisis der kapitalistische wereldhuishouding*, is, voor allen zichtbaar, die periode van proletarische afweer- en aanvalsgevechten begonnen, die met recht het begin *der wereldrevolutie* wordt genoemd. De krisis zal verder gaan en zij zal de sterkste drijfkracht der groeiende revolutioneering van het wereldproletariaat zijn. Uit den chaos, dien het kapitalisme geschapen heeft en dien het voortdurend vergroot, bestaat maar één uitweg: Opbouw eener communistische wereld of ondergang in barbaarschheid. Er kan geen vrede meer komen tusschen Kommunisme en Imperialisme.

Het proces dezer wereldrevolutie, dat zijn eerste en tot nu toe belangrijkste uitdrukking in *Rusland* gevonden heeft, dat in Centraal-Europa huizenhooge golven slaat, en ook de landen der „overwinnende” Entente reeds zwaar schokt, blijft niet tot Europa, tot Europa en Amerika beperkt. Het heeft ook Azië reeds aangegrepen, Azië met zijn bevolking van 800 millioen, de helft der menschheid. Zal het ook onder overheerschende agrarische vormen een andere gestalte aannemen dan in de landen der groot-industrie, zoo zal toch ook

1) Ik vestig de aandacht van alle revolutionaire socialistten, in het bijzonder ook der syndikalisten, zeer sterk op deze artikelen, die nu ook als brochure verschijnen. Zoo helder als de Union nog niet gedaan had, legt zij hier de geheele taktiek der „Linkerzijde” bloot, die de proletarische revolutie naar de overwinning voeren zal. (N. v. d. V.).

daar de noodzakelijkheid de kapitalistische productiewijze te vernietigen den doorslag geven. Deze strijd zal in altijd hooger graad en altijd verderen omvang *het proletariaat der wereld tot een Eenheid samensmeden*. In de periode die wij nu doorleven, belichamen zich in Rusland en de met Rusland geestelijk verbonden proletariërs aan de ééne, het Engelsch-Amerikaansche geld- en handelskapitaal aan de andere zijde de tegenstellingen in wereldhistorischen omvang 1).

In West-Europa, in het bijzonder in Duitschland en Oostenrijk, is de maatschappelijke ineenstorting reeds katastrofaal. *Het verdrag van Versailles*, de overeenkomsten van Spa, Brussel, Parijs enz. zijn voor Duitschland niet na te komen. Zij zijn door de kapitalisten der Entente ook reeds als onuitvoerbaar erkend, ofschoon hun eigen landen, als zij niet uitgevoerd worden, het bankroet tegemoetgaan. De Duitse staat van zijn kant werkt voortdurend met passief. Zijn bestaan rekt hij voorloopig nog alleen door een krankzinnige opstapeling van papiergeld. De werkloosheid neemt geen einde. Er bestaat geen uitweg uit den cirkel: Loonsverhooging en daarmee overeenkomend stijgende duurte, of verlaging der prijzen, maar daaraan voorafgaande verlaging der loonen. Staatssocialisme (d.w.z. socialisme bij regeeringsbesluit in de hand van een kapitalistische bureaucratie) beteekent slechts vergrooting der uitbuiting.

Het verdrag van Versailles kan door de Duitse bourgeoisie ten deele worden uitgevoerd. Verbreken kan zij het niet, omdat de bourgeoisie weet, dat dit of een hopeloozen oorlog met de Entente of de binnenlandsche revolutie beteekent, of beide; in elk geval het verlies van haar bestaan als heerschende klasse.

Beteekent op deze wijze de politiek der Entente tegenwoordig een hulpeloos worstelen en een immer sterker dreigende scheuring, zoo is de buitenlandsche politiek der regeerders van Duitschland afwisselend die van bluf of van kruiperij, de binnenlandsche van voortdurende proefnemingen, laffe brutaliteit en sluwen sluikhandel. Dwangmaatregelen van iedere soort, staking- en vereenigingsverboden, stukwerk en georganiseerde moord onder de bescherming eener veile justitie moeten hun taktiek dienen. Beide evenwel, Entente-kapitalisten en Duitse, zijn het *in één ding ééns*: *De uitbuiting en de ellende van het proletariaat tot op het uiterste te verhoogen. Alleen daardoor is hun verdere bestaan nog mogelijk.*

In zulk een positie, waarin de verhoudingen waarlijk roepen om

1) Hoewel door den invoer van den vrijen handel, den weder-opbouw van het kapitalisme enz. de plaats van Rusland in de wereldrevolutie zich langzaam wijzigt, laat ik deze en dergelijke plaatsen onveranderd, omdat zij den eigenlijken inhoud der brochure, de taktiek der „Linkerzijde” niet raken. (N. v. d. V.)

de overname der heerschappij door het proletariaat en om de verandering der productiewijze in eene communistische, bestaat de macht van het kapitaal ten slotte nog slechts in *de geestelijke overheersching over het proletariaat.*

Deze dus op te heffen, het proletariaat te leiden uit zijn stomphed tot zelfdenken en zelfhandelen, het te brengen tot het bewustzijn van zijn proletarische klasse-saamhoorigheid en de daaruit volgende eigen proletarische politiek, eigen proletarische methoden en organisatie-vormen, dat is het eigenlijke probleem der revolutie in Duitschland, in West-Europa.

Daarbij moet het inzicht aanwezig zijn, dat de overgang van het kapitalisme naar het kommunisme, niet schematisch behoeft te verloop, b.v. niet naar het vaste schema: verovering der politieke macht, radenstelsel, communistische productie. In het proces van zulk een geschieden zullen voortdurend nieuwe vormen ontstaan, vormen, waarin zich reeds *een deel* van het toekomstige belichaamt, omdat het bewustzijn daarvoor voorhanden is, maar zich *binnen* de nog bestaande oude wereld niet rein en onvervalscht kan verwerkelijken. Het proletariaat moet door een moeilijken overgangstijd. Honderden en duizenden zullen sterven, moede worden en zich afwenden. De omwenteling is een meedoogenloos vagevuur. Niets zal evenwel het totaal proces kunnen tegenhouden. *De sterkste hindernis* op dezen weg zullen niet de kapitalistische machten zijn, maar die oude organisatievormen der arbeiders zelf, partijen en vakvereenigingen, die, onder het kapitalisme ontstaan, als macht *boven* het proletariaat staan. De sterkste voorwaarts drijvende kracht zullen beteekenen die nieuwe levende proletarische vormen, die de bedrijfsorganisaties (Arbeiders-Bonden) vormen, waarin zich, voortdurend groeiend, het proletarische klasse-bewustzijn altijd reiner kristalliseert.

II.

WAT IS ORGANISATIE?

Organiseeren beteekent iets tot werktuig inrichten, tot werktuig vormen. Organisatie noemt men dus b.v. de partijen, de vakvereenigingen, het leger, de kerk, den staat, den volkenbond, enz.

Bestonden er altijd zulke organisaties als heden? Ieder weet, dat dat niet zoo is. Bij de zwervende oude Germanen waren zij anders dan eenige eeuwen later, in de zoogenaamde „middeneeuwen” in de gilden en bij de onder de feudale heeren lijfeigene boeren. Een andere organisatie had Duitschland toen het in vele dozijnen vorstendommen, hertogdommen, vrije steden enz. verdeeld was, dan later in „het

Duitsche Rijk". De uiterlijke, zonder meer zichtbare vormen van een tijdperk zijn niet een hulsel, dat men naar believen aan- en uittrekken kan. Dat, wat ons heden b.v. in de trust tegemoet treedt, kan men van *het totaal der toestanden* even weinig scheiden, als den boomkroon van stam en wortels. Zij vormen een geheel. Organisatie is dus een bepaald gebouw op een bepaalden grondslag. Met de verandering van den grondslag verandert de organisatie. Den ondergrond der menschenlijke maatschappelijke verhoudingen vormen de productieverhoudingen, de verhoudingen der maatschappelijke huishouding, vormt de manier waarop de menschen de produkten voor hunne behoeften vervaardigen. De moderne productievorm is die van het kapitalisme. De moderne organisatie hangt dus onafscheidelijk met het wezen van het kapitalisme samen, zij is zijn resultaat. Natuurlijk blijft zij niet altijd dezelfde, zoo min als het kapitalisme stil staat. Er is een onophoudelijk stroomen, groeien, oud-worden, sterven, geboren worden. Een historisch, een revolutionair *proces* heeft plaats. Het ontstaan van een nieuwe organisatie verweekt zich, in een lang, dikwijls smartvol worden, met de nog mogelijke levensuitingen en met de doodstrekkingen der oude. Een beslissende rol in zulk een proces speelt natuurlijk het inzicht, dat de strijdende menschen er in hebben. Men kan te lichter het oude doen springen en ruimte maken voor het nieuwe, hoe doel treffender men de ontploffings- patroon te leggen weet.

III.

DE OUDE ORGANISATIE.

a. De Staat.

De organisatie van het kapitalistisch stelsel heeft haar voorloopig hoogste en sterkste uitdrukking gevonden in *den modernen klassenstaat*. Of zij daar boven uit haar allerhoogste doel in het vast-aaneengesloten wereldhuishoudingssyndikaat en in den volkenbond bereikt, hangt van den strijd, den tegenstand en de overwinning van het wereldproletariaat af, van de mate waarin dit vooruitgaat.

Voor het proletariaat is de kapitalistische staat de vertegenwoordiging der heerschende klassen. Hij is de beschermer der private ekonomie en van het privaat eigendom. Hij is de keten der uitbuiten. Zijn rechtspraak is klassejustitie. Zijn inrichting en bestaan (trust, syndikaat, bureaucratie, militairisme, parlementarisme, op-

voeding op school enz.) is kneveling en neerhouding van het proletariaat. Zij beteekenen het *regeeren* van een klein aantal bezittenden en hun geestelijke dienaren over een overgrootte meerderheid van *onderdanen*. Zij verlagen het proletariaat tot een deel der machine. Aan de spits leiders, ter nauwernood verantwoordelijk, afhankelijk van het groot kapitaal, en beneden de van rechten beroofde massa's die men brokken toewerpt of den teugel aanlegt al naar mate men het wilde dier het gemakkelijkst meent te kunnen bedwingen.

b. Partijen.

Tot den kapitalistischen staat behoort, als een der vormen waarin hij zich uitdrukt, als deelorganisatie, het parlement. *Het parlementarisme* is een der meest kenteekenende vormen waarin de kapitalistische wereld werkt, d.w.z. een wereld van uitbuiten en uitbuiters, een wereld van ekomisch-politieke ongelijkheid, een wereld van klassen-tegenstellingen. Onder parlementarisme moet men niet alleen verstaan den arbeid in het „officiële” zichtbare parlement, dat tegenwoordig nog slechts een bureau van het kapitalisme is, een coulisse, *waarachter gewerkt* wordt, een veiligheidsklep van het kapitalisme, maar parlementarisme (als stelsel waarbij enkelen alles doen, terwijl de massa niets doet) is een symbool van het kapitalisme in het algemeen. Het is de uitdrukking van het wezen, den bouw, de fundamenteele inrichting van het kapitaal, van zijn taktiek en zijn methoden in deze periode.

Met het parlementarisme hangt samen de vorming der politieke *partijen*. Tengevolge daarvan dragen partijen volkomen het karakter der kapitalistische organisatie. Zij zijn opgebouwd volgens het beginsel: leiders en massa. De leiders *boven* de massa; zij zijn een organisatie van boven naar onder. De leider beveelt, de massa gehoorzaamt. Boven één of enkele regeerenden, beneden een leger van geregeerden, eenige sluwen en millioenen ezels. Het volgen van een belhamel is, evenals bij de schapen, het principe. De massa is het *objekt* der politiek, d.w.z. zij is een ding dat men, al naar de behoeften van „leiders”, gebruikt. Het werktuig van zulk een partij is *de taktiek*, en wel de *kapitalistische ondernemerstaktiek*, dat is dus: het bedrog. De leider is de ondernemer, de partij zijn *eigendom*. De andere ondernemer zijn concurrent. Het komt er op aan ten eerste het eigen eigendom te bewaren, ten tweede den concurrent te vernietigen. Beide geschiedt door de taktiek, door de altijd meer verfijnde middelen en methoden van kapitalistische zakensluwheid. Voor niets deinst men terug. Partijman zijn beteekent: den moed hebben tot

beperkt-zijn, tot engheid, den moed tot de frase die de markt met haar geschreeuw vervult, den moed tot het dooden van het mensche-lijke in den mensch.

Aan de ontwikkeling van het kapitalisme als een maatschappelijk politiek systeem, met de daarmee overeenkomende organisatie, tot zijn laatsten en hoogsten vorm in de centrale beheersching der wereld door een kapitalistisch wereldsyndikaat, staan verloopig nog als hinderpalen in den weg zijn ongelijkmatige ontwikkeling in de verschillende landen, de konkurrentie der volken, ook als cultuur- en rasgemeenschappen, en, sinds de tweede helft der 19de eeuw, de groeïende georganiseerde afweer- en aanvalstrijd der onderdrukte klasse van het proletariaat. Die tijd, in welken uit het *inzicht* in het kapitalistische proces het *bewustzijn* van het proletariaat als klasse onstond en omgekeerd het instinctieve bewustzijn tot dit inzicht leidde, namelijk tot het inzicht in de noodzakelijkheden *van den klassenstrijd*, de proletarische *solidariteit*, de *internationale samenhoorigheid*, met de richting naar de *klassenloozemaatschappij* als doel —, die tijd is de tijd der geboorte van het moderne kommunisme.

Daar evenwel natuurlijk noch het kapitalisme aan het einde zijner krachten was, noch het proletariaat als *klassebewuste* massa klaar stond, maar beider ontwikkeling als een proces verderging, zoo is het duidelijk, dat niet zonder meer — in 't bijzonder vóór de politieke overwinning der tot nu toe onderdrukte klasse — eene *proletarische* organisatie kon ontstaan, die als lijnrechte tegenstelling tot de kapitalistische, in de eerste plaats proletarisch klassekarakter toonde en tot de aanwending der daaruit volgende proletarische methoden (strijdwijzen) komen kon. Een begin daartoe is meermalen gemaakt geworden. De strijd tusschen Bakoenin en Marx toont er teekenen van. Maar zij kwam natuurlijk slechts zwak, of misvormd aan het licht. Het proletarische *klassebewustzijn* ontwikkelde zich slechts zeer langzaam (het *getal* alleen der leden van socialistische organisaties beteekent niets) en het karakteristieke van den *overgangstijd* van toen tot den tijd van nu, is het samenstromen van scharen uitgebuiten in het stuwbecken der sociaaldemokratische partijen en vakverenigingen. De strijd dezer organisaties op den bodem van het kapitalisme eischte natuurlijk niet het „prediken” van een doel, maar het wijzen van den weg daarheen, en het gebruik van alle burgerlijke „bolwerken” of „strijdposities”. Zoo was de strijd der vakverenigingen om verhooging van het loon, de strijd in het parlement een politieke noodzakelijkheid in een tijd toen b.v. de leus van het algemeen kiesrecht revolutionaire energie kon wekken en vrij maken. Maar in den loop

van dezen strijd werd zelfs het naaste doel: „ontwikkeling van het proletarisch klassebewustzijn” uit het oog verloren. De taktiek die daarop zich richtte, dat „de bevrijding der arbeidersklasse slechts het werk der arbeiders *zelf* zijn kan”, dat dus *de ontwikkeling van het zelfbewustzijn* van het proletariaat geen oogenblik uit het oog verloren worden mag, die taktiek verdween meer en meer. Socialistische organisaties werden, hoe langer hoe meer, organisaties met kapitalistisch karakter en kapitalistische methoden. Zij werden „leidersorganisaties”, eigendom in de hand van trekkers aan de touwtjes, die zelf nog diep in den ban van kapitalistisch-burgerlijke opvattingen stonden. Zij werden *doel*, niet meer middel. In de hand van enkele personen, *die losgemaakt waren van de behoeften van het proletariaat*, lag de „leiding” van den *klassenstrijd*. Het parlementarisme, met zijn noodzakelijk gevolg de revolutionaire activiteit der massa's te verlammen, overwon. De klassenstrijd, de revolutie werd *de bezigheid*, het „Geschäft”, de „zaak” van een *leidenden ondernemersbond*. Deze ontwikkeling is nog niet voorbij. Het „socialistische” partijwezen of liever partijonwezen kwam juist eerst in de revolutie sinds 1918 tot de walgelijkste ontplooiing. Van de oude sociaaldemokratische partij tot de „vereenigde communistische partij” loopt, wat dit betreft, een rechte lijn, die zelfs nog stijgt hoe nader zij komt bij de V.K.P.D.

c. Vakverenigingen.

Brutaler nog dan de partijen openbaren de vakverenigingen, dat zij organisaties geworden zijn van volkomen kapitalistische natuur. Ontstaan in den tijd van den kleinen oorlog tegen een nog niet al te sterk gekartelleerd ondernemersdom, waren zij oorspronkelijk de noodzakelijke vorm voor het proletariaat om te vechten tegen de „verelendende” werking van het kapitalisme.

„Daardoor dat zij deze beperkte, en voor de arbeidersklasse het bestaan mogelijk maakte, vervulde de vakbeweging haar rol in het kapitalisme en werd zelf een lid der kapitalistische maatschappij.

„Zooals het parlementarisme de geestelijke macht der leiders over de arbeidersmassa's vertegenwoordigt, zoo vertegenwoordigt de vakbeweging hun materiele macht. De vakverenigingen zijn onder het kapitalisme de natuurlijke organisaties voor de aaneensluiting van het proletariaat en als zoodanig heeft Marx al in den vroegsten tijd hun beteekenis in het licht gesteld. In het ontwikkelde kapitalisme en nog meer in het imperialistische tijdperk zijn de vakverenigingen steeds meer geworden tot reusachtige verbonden, die in hun ontwikkeling dezelfde tendenz openbaren als vroeger de burgerlijke

staatslichamen zelf. Zij hebben een klasse van ambtenaren, een bureaucratie, voortgebracht, die over alle machtsmiddelen van de organisatie beschikt, over de geldmiddelen, de pers, de benoeming der lagere beambten; vaak reiken hun bevoegdheden nog verder, zoodat zij inplaats van dienaren der massa, haar meester geworden zijn en zichzelf met de organisatie hebben geïdentificeerd. En ook daarin stemmen de vakverenigingen met den burgerlijken staat en zijn bureaucratie overeen, dat, niettegenstaande de democratie, die daar zoogenaamd heerscht, de leden nooit in staat zijn hun wil tegenover die der bureaucratie door te zetten; tegen het kunstig opgebouwde apparaat van statuten en reglementen van orde breekt elk verzet, elke beweging wordt gesmoord, vóór zij hogere regionen bereikt.

De organisatie treedt tegenover hen als een vreemd lichaam op, als een macht buiten hen, waartegen zij in opstand kunnen komen; die evenwel boven hen staat, ofschoon deze macht toch uit hen zelf ontspringt. Dus weder evenals de staat." (Pannekoek).

Deze vakverenigingen zijn, alles bij elkaar gerekend, eene bureaucratistische organisatie uit de wereld van het privaat-kapitaal, waarmee de leiders als vast aangestelden op leven en dood verbonden zijn. In hun bestaan van het bestaan der vakverenigingen afhankelijk, staan zij noodzakelijk onder den dwang dezer verhouding en worden zij op zijn minst — het gunstigste geval aangenomen — in hun besluiten bemoeilijkt en vertraagd.

De vakverenigingen zijn naar beroepen verdeelde organisaties. Zij gingen er meer en meer toe over zich van de onverbiddelijke scherpste van den klassenstrijd af te wenden en zich te beperken tot het verkrijgen van betere loon- en arbeidsvoorwaarden voor de enkele beroepen. Zij schiepen en bevorderden de beroepsconcurrentie. Zij scheidden den werkende van den werkeloze, den geleerden van den niet geleerden, den jeugdigen van den ouderen arbeider, den man van de vrouw. Door het steeds machtiger in trusts en syndikaten verbonden ondernemersdom, werden zij tot het defensief (de verdediging) gedrongen en vervielen tot het onbeperkte reformisme. Zij vermeden zoo veel maar mogelijk was groote stakingen. Algemeene staking, massastaking werd van te voren al als algemeene onzin aan de verachting prijsgegeven. Zij zou immers ook de vakverenigingen vernietigen! Een paar getallen zullen dat bewijzen: 1)

Voor 1919 werd het totaal vermogen der duitsche vrije vakverenigingen bij 7.1 miljoen leden geschat op 140—150 miljoen mark, dus

1) Evenals enkele andere voorbeelden hebben wij dit verkort en het voor den hollandschen lezer al te uitvoerige weggelaten. (Noot van den vertaler).

per hoofd op ongeveer 20 mark. Bij de algemeene staking zou deze som, zonder kindergeld en stakingskosten, geen drie dagen voldoende zijn.

De vakverenigingen stelden zich tevreden met verhandelingen en compromissen over tarieven, collectief-contracten enz. Hun loonstrijden enz. werden doel in plaats van middel tot het doel: het socialisme. Door hun ondersteuningsinrichtingen namen zij den kapitalisten zelfs een last af; door hun tarief- en loonpolitiek leverden zij direkt werk voor het kapitalisme. Want in een oogenblik, waarin het kapitalisme economisch is ineengestort, waarin zijn voortbestaan slechts door het sneller of langzamer wegsterven van 15 miljoen proletariërs mogelijk is, waarin elke loonsverhooging dadelijk er na, of zelfs van te voren, door prijsverhooging wordt opgeheven, beteekent zulk een politiek: aan het kapitaal een tijd tot herademing geven, het hulp verleen en voor zijn herstel.

Deze politiek bevorderde een klassenscheiding binnen het proletariaat, verscheurde het eenheidsfront en verlamde den klassenstrijd. Het doel, tegenover het kapitaal, den staat, *het ééne gesloten front* van het proletariaat als geheel te stellen, verloor men gaandeweg uit het oog. De versterking van de bureaucratie van elken bond, het ophoopen van geld, de vangst der massa's ter wille van hun contributie kwam op den voorgrond.

De vakverenigingen hielden op, moesten op grond van hun bouw ophouden klassenstrijdorganisaties te zijn. Van de opgestapelde gelden werden dus voor eigenlijken *strijd* slechts naar verhouding kleine sommen gebruikt. Van 1892 tot 1918 bedroeg het totale inkomen van de vrije vakverenigingen 851 miljoen mark. Daarvan zijn voor eigenlijken strijd slechts 17.1, voor ondersteuning 35.8 procent uitgegeven, en het overige gedeelte, men kan zeggen de helft, voor den troep van parasieten.

Oorlog en revolutie hebben met de verschrikkelijke scherpste, waarmee zij alle zwakheid, halfheid, onklarheid, oneerlijkheid en alle zelfbedrog met ongehoorde snelheid aan het licht brachten, tot ontmaskering en eigen ontwikkeling dwongen, ook het vakverenigingswezen in zijn geheele naaktheid onthuld. De vakverenigingen werden de steunpilaren der bourgeoisie tijdens den oorlog en de revolutie. Zij sloten den godsvrede met de bourgeoisie en vernietigden daarmee het stakings- en vereenigingsrecht. Reeds in November 1914 vroeg de algemeene commissie der vakverenigingen bij de vereeniging van werkgeversbonden aan of zij bereid was tot een samenkomst. En in October 1918 stichtten zij met de christelijke vakverenigingen enz. „de arbeidsgemeenschap der arbeiders en arbeidnemers van Duitschland". Tijdens den oorlog dreven zij een ophitsende oorlogspolitiek, ver-

dedigden annexaties en weigerden zelfs iedere actie tegen den verscherpten duikbootoorlog.

Als bewijzen hier slechts twee dokumenten:

Het bestuur van den Mijnerwerkersbond schrijft in het overzicht over 1914:

„Er kan geen twijfel bestaan, dat ook de loonarbeiders belang hebben bij de verovering van nieuwe afzetgebieden. *In zoover bestaat tusschen arbeiders en ondernemers een gemeenschap van belangen*”.

Het bestuur van den boekdrukkersbond schrijft in het jaarbericht van 1914, dat „in den zwaren nationalen strijd geen ruimte meer bestaat voor strijd van economischen of politieken aard”.

Verder hielpen de vakverenigingen bij het doorvoeren van de wet op den hulpdienst, die de proletariërs door overwerk en rechteloosheid totaal uitmergelde. Zooals zij ook revolutionaire arbeiders bij de justitie aanbrachten en aan de loopgraven, d.w.z. aan den dood overleverden. Zij verklaarden zich „neutraal” in de staking van Januari 1918 en droegen daarmee het meeste bij tot de verlenging van den oorlog. En nog op 9 November 1918 werkte het Correspondentieblad der algemeene Vakverenigingscommissie de revolutie tegen.

Het is duidelijk, dat deze vakverenigingen langs dezen weg tot de beste politieke wapenen der contrarevolutie werden. Zij zijn door hunne ophitsing de medeschuldigen aan den moord op de revolutionairen in Januari 1919; zij werden de steun van Noske.

In den dienst der contrarevolutionaire reaktieregering onthulden zij hunne geheele brutaliteit, reaktionaire lafheid en laagheid bij de algemeene staking van Maart 1920, in het bijzonder tegenover de stakers van het Ruhrgebied. Zij boden zich als helpers aan de officieren der witte garden in de krijgsraden tot de doodvonnissen over proletariërs aan. Waar ook de keus was tusschen verbond met de bourgeoisie of met de revolutionaire proletariërs, stelden zij zich aan de zijde der bourgeoisie.

Toen bij den opmarsch der Russen tegen Warschau en Oost-Pruissen in Augustus 1920 het gevaar der proletarische revolutie in Duitschland brandend werd, ondersteunden de vakverenigingen met alle kracht de schijnleuze der deutsche regering: „Neutraliteit” en hielpen de contrarevolutie indirekt bij smokkelarij van wapens en transporten van troepen (der geallieerden) naar Polen. Het verbond van spoorwegarbeiders liet alle treinen, die de regering voor de Entente doorliet, eveneens door, eveneens die voor de Deutsche regering zelf, het beval zijn leden uitdrukkelijk samenwerking met direktie en regering.

Dit zijn eenige daden der vakverenigingsbureaucratie, die zich internationaal in de gele *Internationale van Amsterdam* vereenigd heeft. Tot de „daden” van deze behooren de boycot tegen Hongarije in 1920, die op de belachelijkste manier in haar frases stierf, en de oprichting van het internationale *arbeidsbureau in Genève*, dat in verbinding met den volkenbond, de officiële regeringen van het kapitaal, tot een agentuur, een vakverenigingsfiliaal der contrarevolutie geworden is.

Deze gele vakverenigingsinternationale is tegen alle revolutie.

IV.

DE RADEN-ORGANISATIE ALS PROLETARISCHE ORGANISATIE.

Met den ondergang van het kapitalistisch tijdperk gaan ook de organisatievormen van dit tijdperk tegronde. En het zal duidelijk geworden zijn uit de karakterschets van partij en vakbeweging, dat hun organisatievorm van kapitalistische natuur is of ten minste is geworden. Deze organisatievormen berusten *economisch* op privaatsbezit en winstbejag, in een hoogere ontwikkeling op een hoogere vorm van het privaatsbezit: op het staatskapitalisme. Uit hen volgt *ideologisch* (d.w.z. als geestelijke weerspiegeling van den maatschappelijke onderbouw) de verheerlijking van de persoonlijkheid, van den „leider”, de autoriteit, de verhooging van het individualisme en egoïsme.

Met het worden en groeien der proletarische klasse ontstaan natuurlijk vormen, organisatievormen, die met deze klasse overeenkomen. Zooals van zelf spreekt eerst dan, wanneer in de proletariërs het volle *bewustzijn* aanwezig is, dat zij een klasse zijn met bijzondere, aan het kapitalisme tegengestelde belangen! Zij ontstaan niet van vandaag op morgen, ook niet reeds terstond in volle reinheid; zij ontwikkelen zich met het groeien der geestelijke klaarheid en met het toestroomen van altijd grootere massa's. En zij kunnen eerst geheel en al *tot rijpheid komen*, wanneer de proletarische grondslag daar is, d.w.z. wanneer geen op privaatsbezit en winstbejag gegronde, maar *een proletarische communistische maatschappij* bestaat.

Het is gemakkelijk te begrijpen, dat het proletariaat, wanneer het als één maatschappij, als één gemeenschappelijk geheel de bezitter van alle productiemiddelen (mijnen, fabrieken, enz.), van al het „eigendom” zooals het nu is, geworden is, wanneer alles aan allen gemeenschappelijk behoort, dat het dan een andere organisatie hebben zal, dan de kapitalistische nu is. Maar reeds vroeger scheidt het proletariaat — en des te beter, hoe beter het zich als klasse begint

te begrijpen — zich uitdrukkingsvormen, *organen*, waarin zich het *klassebewustzijn*, het sociale bewustzijn, het bewustzijn der saamenhoorigheid belichaamt. Deze als een revolutionair proces ontstaande organisatievorm noemt men *radenorganisatie*.

Zij ontwikkelt zich in onophoudelijken strijd tegen de kapitalistische vormen. Zij verstoort ze, breekt ze, doet ze springen. In haar zal de verhouding van massa en leider een andere zijn. De stroom zal niet van boven naar onder gaan, maar *in den aanvang* van onder naar boven. Later zal het levende wederkeerige doordringing van een eensgezind geheel zijn.

De radenorganisatie zal de doodsvijand zijn van ieder bureaukratie, van ieder parlementarisme, van iedere gemeenschap met het kapitaal. Zij zal geheel en al op deze *klassebewuste* massa steunen.

De radenorganisatie beteekent dus — zoolang er om haar gestreden wordt — de groeiende bevrijding uit de boeien van het kapitalisme; vóór alles ook uit de boeien der burgerlijke geestelijke wereld. In hare wording belichaamt zich de groeiende *zelfbewustheidsontwikkeling* van het proletariaat; de wil het proletarische *klassebewustzijn* in de werkelijkheid om te zetten, het ook de zichtbare uitdrukking te geven. De kracht, waarmee om deze radenorganisatie gestreden wordt, is de thermometer, die aangeeft, hoe ver het proletariaat zich als *klasse* begrepen heeft en den wil heeft zich door te zetten.

Daarmee is ook reeds duidelijk, dat niet de zuiver uiterlijke benoeming van arbeidersraden beteekent, dat zij de uitdrukking der nieuwe, der proletarische organisatie zijn. Het zal in den loop der ontwikkeling voorkomen, dat werkelijke raden weder in het oude moeras komen, dat zij tot een nieuwe bureaukratie verstijven. Dan zal tegen hen de strijd weer zoo meedoogenloos moeten worden opgenomen als tegen de kapitalistische organisaties. Maar de ontwikkeling zal niet stil staan en het proletariaat kan en zal niet rusten, voordat het over de „Diktatuur van het Proletariaat” heen — in de klassenlooze maatschappij — aan het radenstelsel, de nieuwe organisatie, zijn historisch mogelijke uitdrukking gegeven heeft.

DE ALGEMEENE ARBEIDERS-BOND.

a. De Bedrijfsorganisatie.

De bedrijfsorganisatie is het begin van de vorming der bijzondere *proletarische* organisatie, d. w. z. der radenorganisatie. Eerste schreden tot zulk eene organisatie werden reeds meermalen gedaan. Maar eerst de *revolutie* heeft in duidelijken vorm die bedrijfsorganisaties

voortgebracht, die als echte kinderen van het klaarste proletarische klassebewustzijn kunnen worden aangezien. Zij ontstonden als *noodzakelijkheden*, als wapen in den klassenstrijd der arbeiders, die *strijden* wilden. De oude organisaties, in het bijzonder de vakvereenigingen konden het niet en *wilden* het niet.

De bedrijfsorganisaties zijn dus niets kunstmatigs. Zij zijn ook geen verlegenheidsprodukt, maar in hen wordt op grond van maatschappelijke verhoudingen en op grond van geestelijke klaarheid over de eigen bestaansvoorwaarden het *klassebewustzijn* van het proletariaat tot krachtig leven geboren. Zij zijn *nieuwe vormen*, die *van onder op* groeien, zich uitbreiden, het oude doorbreken, vernietigen, ontwortelen en *sociaal* leven en denken tot werkelijkheid laten worden,

Niemand zal kunnen loochenen dat wij in een periode leven, waarin de kapitalistische wereld aan het eind van haar Latijn gekomen is. Alleen de communistische maatschappij is de uitweg. In deze periode moet de *weg* begrepen worden, waarop het snelst en zekerst de omwenteling doorgezet worden kan. Het komt er daarbij niet alleen op aan, de politieke macht in handen te hebben (deze macht hadden de proletariërs in 1918), maar daarop ze te *houden*. En dan is het dus bij de sterkte van het kapitaal in West-Europa, bij de macht van zijn organisatie: den staat, het militarisme, het parlementarisme, het bestuur, de bureaukratie, de opvoeding op school, het beroepsleidersdom, de dringende taak der proletariërs — die nog in hooge mate in de ideologie van het kapitalisme vastzitten —, zich zelf klaar te worden over de mogelijkheden die oude vormen tot in hun grondslagen te vernietigen. Men kan evenwel niet opbouwen, wanneer men alleen vernietigt. Wie alleen kritiseert, altijd alleen ontkent, zonder positieve voorstellen te kunnen doen, blijft ten slotte steken in de burgerlijke wereld. Kritiek op hun wereld — allestcherpste — oefenen ook de intellektueelen der bourgeoisie. Maar hoon en spot alleen, hoon tegen zich zelf, is nog geen winstbrengende uitdrukking van proletarisch klassebewustzijn. De strijd tegen centralisme, cadavergehoorzaamheid, tegen leiders- en burgerdom wordt niet daardoor alleen met succes gevoerd, d. w. z. met succes voor den vooruitgang der *proletarische revolutie*, dat men ze te vuur en te zwaard vervolgt en in stukken slaat, maar daardoor dat men ze *ontwortelt* door den groei van zuiver proletarische vormen (die het begin zijn der radenorganisatie). In de bedrijfsorganisatie wordt deze vorm tot leven geboren.

Willen de arbeiders hun volkomen bevrijding als *klasse*, en niet alleen het voordeel van enkele klikken en groepen, dan *moeten* zij tot

vormen komen, die geheel en al hun eigen *klassewerk* zijn, niet produkten van enkele „leiders”. Zij moeten tot vormen komen, waarin zelf-denken en zelf-handelen niet slechts een frase is, maar tot *feit* wordt. En zulke vormen zullen van uit hun innigste wezen, d.w.z. tengevolge van hun ontstaan uit proletarisch klasse-willen, in absolute tegenstelling tot iedere vorm staan, die op eenige wijze met het kapitalisme samenhangt. Kunnen zij ook niet dadelijk „geheel rein” zijn, want wij leven in een overgangstijd, zoo moet toch hun *richting* onvoorwaardelijk en altijd in één lijn naar één punt gaan. In hen moet de proletarische *solidariteit* wezenlijk als een uitkomst van een rekenvoorbeeld voor den dag treden. Zooals van zelf spreekt, wordt zij daarmee ook tot onafwijsbaren *eisch*.

De bedrijfsorganisaties zijn in de eerste plaats *klassenstrijdorganisaties*. Zij zijn (samengevat in den Algemeenen Arbeiders-Bond) *noch een politieke partij noch een vakvereeniging*. Beide opgevat in de beteekenis die zij tot nu toe hadden, d.w.z. als zulke organisaties zooals ieder ze in de tegenwoordige partijen en vakvereenigingen voor zich ziet.

Het proletariaat begint zich in hen *bewust* tot de volkomen vernietiging der oude maatschappij, tot éénheid als *klasse* te organiseeren. In de bedrijfsorganisaties worden de groote massa's vereenigd door het bewustzijn van hun *klasesolidariteit*, hun *proletarische klasesolidariteit*; hier bereidt zich organisch (d.w.z. als een natuurlijk proces; op natuurlijke, met de verhoudingen overeenkomende wijze) de vereeniging van het proletariaat voor. De bedrijfsorganisatie is een begin van communistisch worden en wordt, als ruggegraat der bedrijfsraden, tot den grondslag der komende communistische maatschappij, der klasselooze maatschappij. Klassenlooze maatschappij wil zeggen: volkomen gemeenschappelijke maatschappij-huishouding en volkomen sociale uitdrukkingvormen daarvan. Zij beteekent absolute éénheid van organisatie van den *ekonomischen grondslag*.

Ieder ontvangt in het begin zooveel als mogelijk is. Later naar zijn behoeften. Ieder moet arbeiden zooveel als telkens noodig is.

De vorming van zulke bedrijfsorganisaties als *klassenstrijdorganisaties* kan alleen haar aanvang nemen van uit het *bedrijf*. Hier staat de een naast den ander als klassegenoot, hier moet elk staan als gelijkgerechtigde. Hier staat de massa in het drijfwerk der productie, dringt onophoudelijk het te doorzien en zelf te leiden. Hier gaat de geestelijke strijd, de revolutioneering van het bewustzijn, in een oneindigen stroom van man tot man, van massa tot massa. Alles gericht op het hooger klassebelang, niet op vereeniging-spelen. Het beroepsbelang beperkt tot de hem toekomende maat. De be-

drijfsorganisatie wordt in altijd hooger graad tot een oneindig bewegelijk werktuig van den klassenstrijd, tot een door voortdurend mogelijke nieuwe verkiezing, ontslag enz., altijd van frisch bloed schuimend organisme.

b. Samenvatting der Bedrijfsorganisaties in den Algemeenen Arbeiders-Bond.

De bedrijfsorganisaties sluiten zich, als een menigte van levende eenheden, samen in den Algemeenen Arbeiders-Bond.

Deze verbinding is niet het willekeurige aan elkaar plakken van verschillende, afgesloten, en alleen voor zich zelve bestaande organisaties. Zij is een innerlijk noodzakelijke. Evenals de radengedachte zich ontwikkelt als de uitdrukking van den klaseswil der proletariers, zoo moeten noodzakelijk de enkele bedrijfsorganisaties samengroeien. Want als een voor een ontstaande vormen vinden zij eerst in den grooten stroom der algemeene ontwikkeling tot de proletarische organisatievorm hun afsluiting. Zij vloeien noodzakelijk tesamen, evenals de enkele beken zich vinden tot een stroom. Zulk een verbinding, als een verbinding in de radengedachte, is eene van beneden uitgaande. Een door de proletarische klasse gemoete en gewilde. De strijd als uitgebuite klasse smeedt samen, hij scheidt en vormt de sociale *verbinding*, de proletarische solidariteit, de *klasesolidariteit*. Niet eene solidariteit in woorden, maar in daden.

Natuurlijk is de Algemeene Arbeiders-Bond als geheel, als organisatie, als begin der radenorganisatie, nooit iets volmaakts. Altijd nieuwe bedrijfsorganisaties stroomden toe en dikwijls genoeg zal, inplaats van helder water, modder en vuil er in gebracht worden. Dat is een natuurlijk proces. Zij zal ononderbroken om hare reinheid moeten vechten.

c. Centralisme en Federalisme.

De strijd, dien de Algemeene Arbeiders-Bond te voeren heeft, is *klassenstrijd* in zijn zuiverste vorm. Een deel van dezen strijd wordt reeds daardoor door hem gevoerd, dat hij zich zelf, in tegenstelling tot kapitalistische organisatievormen, naar de proletarische radengedachte opbouwt. In elk geval streeft hij er voortdurend naar, deze gedachte in het productieproces altijd klarer en reiner te verwirkelijken. Door zijn bestaan alleen vormt hij een voortdurende bedreiging aller kapitalistische vormen. Hij geeft een voorbeeld van de ontwikkeling en gestadig groeiende kristalliseering van het proletarisch klasesbewustzijn, en dwingt aldus het geheele proletariaat stelling te nemen. Hij herinnert voortdurend aan de zeer groote

lijn der revolutie. Het groeien in deze richting zal van dag tot dag meer doen verdwijnen den strijd om het zoogenaamd *centralisme* en *federalisme*. Van het standpunt van den Algemeenen Arbeiders-Bond wordt de strijd om deze beide principes of organisatievormen tot een leegen strijd om woorden. Men moet ze natuurlijk in de beteekenis verstaan, die zij tot nu toe hadden, en hun geen nieuwe onderschuiven.

Onder *centralisme* verstaan wij die vorm, die de massa's ter wille van weinigen knecht en knevelt. Zij is voor den Algemeenen Arbeiders-Bond (A. A. B.) de duivel die vernietigd moet worden. Zij is antisociaal.

Het *federalisme* is zijn tegenstelling, maar zijn tegenstelling op den bodem der zelfde maatschappij. Het federalisme beteekent zelfverheerlijking, starre eigenzinnigheid van het enkele individu (of van het enkele bedrijf, het enkele district, de enkele natie). Ook dit is antisociaal en niet minder te bestrijden dan het centralisme.

Beide vormen hebben zich in de vroegere eeuwen langzamerhand ontwikkeld. Het federalisme overwoog in de middeleeuwen, het centralisme in het hoogkapitalistische tijdperk.

De sympathie voor het federalisme berust eenvoudig daarop, dat men hierin de ontkenning van het centralisme ziet, en dan aanneemt dat het vrijheid brengt en het paradijs. Deze wensch naar federalisme voert dan tot een valsch beeld van autonomie (zelfbeschikkingsrecht). Men gelooft proletarisch-sociaal te handelen, wanneer men aan ieder district, iedere plaats (ja, eigenlijk moest men aan iedere persoon) autonomie in alle vragen geeft. In werkelijkheid beteekent dat het keizerschap afschaffen en in zijn plaats een menigte vorstendommen stellen. Overal ontstaan kleine koningen (bureaurokraten), die op hun beurt een deel der leden „centralistisch” beheerschen als hun eigendom. In het algemeen ontstaat versplintering en verval.

Beide, centralisme en federalisme, zijn *burgerlijke* vormen. Het centralisme meer grootburgerlijk, het federalisme kleinburgerlijk. Beide zijn antiproletarisch en verlammen den zuiveren klassenstrijd. Het proletariaat weet, dat het slechts in de nauwste *vereeniging* tot de overwinning op het kapitaal kan komen. Deze verbinding komt in altijd grootere sterkte en in altijd grooter mate in de ontwikkeling van het radensysteem tot stand. Daarin, met zijn contrôle van onder op, zijn ontketening van alle proletarische aanleg en krachten, zijn verbinding van leider en massa, lost zich de geheele tegenstelling op, omdat in dat radensysteem de ontwikkeling van het klassebewustzijn, de ontwikkeling tot de absolute sociale samenhoorigheid, tot werkelijkheid wordt. Eerst, in den beginne, geestelijk, later, in het communisme, ook economisch.

Het is begrijpelijk, daar alles nog in worden en de weg van den A. A. B. tot het doel nog lang is, dat nog vele fouten gemaakt worden (in het bijzonder fouten van enkele deelen, enkele functionarissen, dikwijls genoeg te verklaren door de machtswillekeur van „autonome” besturen); daardoor wordt aan „centralisten” en „federalisten”, die meestal goede maar onklare strijders zijn, altijd weer op nieuw gelegenheid gegeven, of over dictatuur te klagen of meer dictatuur te eischen. Dit zal en mag geen hindernis zijn, den rechten weg te gaan, die beteekent: Het proletariaat als *internationale* klasse zoekt en vindt in de vorming van het radensysteem zijn steeds engere aaneensluiting, die het in staat stelt, het kapitalisme en zijn geest volkomen te overwinnen, en die later hare voleindiging vindt in de klassenlooze maatschappij.

d. Massa en Leiders.

Uit de manier van opbouw van den Algemeenen Arbeiders-Bond, zooals zij ook uit de statuten der organisatie blijkt, volgt, dat in haar een andere verhouding bestaat tusschen *massa en leiders* dan in de organisaties van kapitalistisch karakter. Zijn de proletariërs in deze een speelbal van politieke ondernemersgroepen, zoo worden zij zelf hier in altijd hooger graad tot dragers van hun eigen lot, het lot hunner klasse. Hier begint tot macht te worden de theorie, die zegt: de werkelijke bevrijding der arbeidersklasse kan slechts het werk der arbeiders zelve zijn.

Het begrip massa krijgt een andere beteekenis dan in het kapitalistisch stelsel. In het privaat-kapitalistisch stelsel is massa gelijk kadaver, een voorwerp waarmee men naar willekeur handelt. Zij wordt aangezien als het „eigendom” van bepaalde mensen, instanties, klieken. Voor het proletarische denken is echter de massa geen onsamenhangende hoop van onklare egoïsten, maar de massa is het proletariaat, voor zoover het, klassebewust, in sociaal denken en willen onscheidbaar vereenigd is.

Zulk een massa ontstaat alleen door eene altijd stijgende georganiseerde eigen werkzaamheid, eerst in den strijd tegen het kapitaal, bij den opbouw der eigen organisatie, later door gelijkmatige medewerking in het productieproces.

Daarmee is ook reeds uitgesproken, wat „leider” in proletarischen zin beteekent. De leider moet een met deze klassebewuste massa nauw verbonden deel er van zijn. Hij moet het leven en denken dezer massa in zich belichamen, vormen, en van zijn kant de massa met zijn vuur doorgloeien. Hij moet zóó strijden, dat hij niet, zooals de ondernemer voor *zijn* eigendom, *zijne* fabriek, voor *zijn* volk,